

1924. évi V. törvénycikk

a Magyar Nemzeti Bank létesítéséről és szabadalmáról¹

1. § Ha a Magyar Nemzeti Bank a jelen törvény életbelépésétől számított egy hónapon belül a jelen törvény szerint és az ennek kiegészítő részét alkotó alapszabályok változatlan elfogadásával megalakul és egy további hónapon belül üzleti működését megkezdi, az állam bankjegyek kibocsátásának kizárólagos jogát a Bank e működésének megkezdésétől 1943. évi december hó 31. napjáig bezárólag terjedő időre a Bankra ruházza. Ebben az esetben a jelen törvényhez mellékelt alapszabályok rendelkezései törvény erejével bírnak és az állam vállalja mindazokat a kötelezettségeket, amelyek az említett alapszabályok szerint őt terhelik.

A Bank üzleti működése megkezdésének napját a pénzügyminiszter hirdetménnyel közzéteszi.

2. § A Bank üzleti működésének megkezdésével egyidejűleg az 1921. évi XIV. törvénycikk alapján létesített m. kir. állami jegyintézet működése megszűnik.

A pénzügyminiszter a m. királyi állami jegyintézet felszámolásának végrehajtása iránt a Bankkal megállapodásokat létesíthet.

3. § A hatályban levő törvények és rendeletek ama rendelkezései, amelyek az Osztrák-magyar banknak, vagy a m. kir. állami jegyintézetnek, vagy a devizaközpontnak valamely jogosítványt vagy különös hatáskört adnak, megfelelően akkép alkalmazandók, mintha a Magyar Nemzeti Bankról lenne szó, feltéve, hogy a jelen törvény, illetőleg az ennek kiegészítő részét alkotó alapszabályok másképp nem rendelkeznek.

4. § A jelen törvény kiegészítő részét alkotó alapszabályok 52. Cikkének azzal a rendelkezésével kapcsolatban, amely szerint a Bank a m. kir. állami jegyintézet egész államjegyforgalmát és girószámlatartozásait átveszi, az államnak a Bank irányában való adósságát fogják alkotni a következő összegek:

a) az állam által az erre vonatkozó külön törvényes felhatalmazások alapján a m. kir. állami jegyintézetnél államjegyekben fölvett előlegek és ezeknek még ki nem egyenlített kamatai,

b) az Osztrák-magyar banknak az állam és a m. kir. állami jegyintézet által beváltott jegyei,

c) az Osztrák-magyar bank felszámolási tömegéből visszaváltott állami pénztárjegyek,

d) a m. kir. postatakarékpénztár által kibocsátott és a m. kir. állami jegyintézet által beváltott jegyek,

e) az a hiány, amely egyrészt a m. kir. állami jegyintézetnek a Bank által átvett egész államjegyforgalma és girótartozásai, másrészt a m. kir. állami jegyintézetnek az új jegybank által átvett aktívumai között netalán mutatkozni fog.

A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy az erről az állami adósságról szóló adóslevelet az államkincstár nevében kiállítsa és ennek az adósságnak kamatoztatására és törlesztésére nézve a bankkal megegyezzen.

A jelen szakasz végrehajtásáról a nemzetgyűlésnek jelentés teendő.

5. § A pénzügyminiszter az Osztrák-magyar bank felszámolási tömegéből az állam által megvett és ezidőszelint a m. kir. állami jegyintézet használatában levő épületeket és üzleti felszereléseket, a m. kir. állami jegyintézet által beszerzett ingóságokkal együtt a Banknak legfeljebb a beszerzési áron eladhatja vagy bérbeadhatja.

1 Kihirdetve: 1924. IV. 26.

6. § A külföldi fizetési forgalom szabályozására alakult központi szervezet (Devizaközpont) a Bank üzleti működésének megkezdésével megszűnik. Tennivalóit a fennálló szabályok keretében és a rendeleti úton teendő további intézkedésig a Bank látja el.

A pénzügyminiszter az Osztrák-magyar bank felszámolásából az államnak jutó részt, amennyiben nem esik az 5. § alá, továbbá a Devizaközpontnak külföldi fizetési eszközeit, amennyiben a Devizaközpont tartozásainak fedezésére nem vétetnének igénybe, végül az államnak a jelen törvény életbelépése időpontjában meglevő külföldi fizetési eszközeit a Banknál betétkép helyezi el; erről a betétről az állam a 4. § szerint keletkező adóssága teljes visszafizetése előtt csak a Bankkal egyetértőleg fog rendelkezhetni.

A pénzügyminiszter az állam számlájára történő összes arany- és devizaműveletek végrehajtásával közösen megállapítandó feltételek mellett a Bankot bízhatja meg.

7. § A Bank saját jegyeinek kibocsátásáig jogosítva van az 1921. évi XIV. törvénycikk alapján kibocsátott államjegyekével azonos kiállítású államjegyeket kibocsátani. A Bank üzleti működésének megkezdésekor már forgalomban levő államjegyek úgy tekintendőek, mintha azokat a Bank bocsátotta volna ki. A jelen törvény kiegészítő részét alkotó alapszabályokban a bankjegyekre, valamint az egyéb törvényekben és rendeletekben az államjegyekre vonatkozó rendelkezések a jelen § szerint kibocsátott, illetőleg forgalomban levő államjegyekre is kiterjednek, az egyéb törvényekben és rendeletekben foglalt rendelkezések azonban csak annyiban, amennyiben a jelen törvény kiegészítő részét képező alapszabályokkal ellentétben nincsenek.

8. § A pénzügyminiszter a m. kir. állami jegyintézet üzleteinek és teendőinek a Bankra való átruházása iránt, amennyiben a jelen törvényben erre nézve rendelkezés nincs, rendeleti úton intézkedik.

9. § A biztosító vállalatok mind a magyar koronaértékben, mind az idegen pénznemekben kötött biztosítások díjtartalékait a fennálló jogszabályokban meghatározott módokon kívül a Bank részvényeiben is elhelyezhetik.

10. § A pénzforgalom ideiglenes szabályozásáról szóló 1921. évi XIV. tc. a m. kir. állami jegyintézet működésének megszüntével hatályát veszti, érintetlenül maradván a m. kir. állami jegyintézet ügyeinek lebonyolításáig az azt illető külön jogok (1921:XIV. tc. 21-27. §).

Ugyanekkor az 1921. évi XIV. tc. 6. §-a alapján az államjegyek összforgalmát ellenőrző bizottság működése is megszűnik.

11. § A Bank által kibocsátott bankjegynek, részvénynek vagy kötvénynek, úgyszintén az azokhoz tartozó szelvénynek vagy szelvényutalványnak hamisítása (utánzása vagy megváltoztatása), mint pénzhamisítás, a Bank által kiállított egyéb irat hamisítása pedig mint közokirathamisítás, a büntetőtörvények vonatkozó rendelkezései szerint esik büntetés alá.

12. § Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, vétséget követ el és az általa kibocsátott értékjegyek tízszeres összegéig terjedhető, de legalább négyezer aranykorona pénzbüntetéssel büntetendő, aki jogosulatlanul bankjegyeket, vagy bemutatóra szóló oly utalványokat, vagy nem kamatozó oly kötelezvényeket bocsát ki, melyek a forgalomban pénzjegyek gyanánt használhatók.

Az eljárásra, amely csupán a Bank főtanácsának indítványára indítható meg, kizárólag a budapesti kir. büntetőtörvényszék illetékes.

Behajthatatlanság esetében a pénzbüntetést fogházbüntetésre kell átváltoztatni, amelynek tartama egy évet nem haladhat meg.

A pénzbüntetések hovafordítására nézve a büntetőtörvénykönyvnek erre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

13. § A Bank-társaság alakuló közgyűlését a pénzügyminiszter hívja össze.

A meghívót a „Budapesti Közlöny” című hivatalos lapban kell közzétenni legalább 8 nappal a közgyűlés napja előtt. A pénzügyminiszter állapítja meg az alakuló közgyűlés tárgysorozataát, továbbá a közgyűlésen való szavazati jogra és szavazási módra vonatkozó rendelkezéseket. Mindezeket a meghívóban közzé kell tenni.

Az alakuló közgyűlés határozatképes, ha azon a jelen törvény kiegészítő részét alkotó alapszabályokban megállapított harminc millió aranykorona alaptőkének legalább egyharmada, vagyis legalább 100,000 darab részvény képviselve van.

Az alakuló közgyűlés akár a jelenlevő részvényjegyzők, akár más jelenlevő személyek közül megválasztja az alakuló közgyűlés elnökét, majd ennek javaslatára egy jegyzőkönyvvezetőt, két jegyzőkönyvhitelesítőt és két szavazatszedőt választ.

Az alakuló közgyűlésen a részvényjegyzők névsorának és részvényjegyzési nyilatkozatainak bemutatásával igazolni kell, hogy a teljes részvénytőke (harminc millió aranykorona) tényleg jegyeztetett.

Igazolni kell továbbá a pénzügyminiszter által aláírt nyilatkozat bemutatásával, hogy minden egyes részvényre névértékének 50%-a tényleg be van fizetve és hogy az így befizetett összegek a Bank szabad rendelkezésére állanak. A pénzügyminiszter nyilatkozatának meg kell jelölnie azt a helyet vagy azokat a helyeket, ahol e befizetés történt és azt is, hogy az egyes befizetési helyeken mily összegeket fizettek be.

Az alakuló közgyűlésről jegyzőkönyvet kell készíteni, melyet az alakuló közgyűlés elnöke, a jegyzőkönyvvezető és a jegyzőkönyvhitelesítők írnak alá. E jegyzőkönyv első példányát az eredeti mellékletekkel együtt a Bank iratai között kell megőrizni, másodpéldányát pedig a pénzügyminiszterhez kell felterjeszteni.

14. § A Bank üzleti működése megkezdésének napjától takarékkoronára szóló ügyletek nem köthetők. E nappal a takarékkorona és az államjegyek között való értékviszony megállapítására hivatott bizottság működése megszűnik.

Azok a takarékkoronára szóló pénztartozások, melyek a Bank üzleti működése megkezdésének napján vagy később teljesítetnek, azon értékviszony alapján teljesítendők, amelyet a Bank üzleti működése megkezdésének napját megelőző utolsó hétköznapon, az akkor érvényben álló jogszabályok szerint megállapítottak.

Ha a m. kir. állami jegyintézetnek takarékkoronára szóló, a Bank részéről átvett tartozása és ily követelése között cselekvő vagy szenvedő egyenleg mutatkozik, akkor az esetleges cselekvő egyenlegnek magyar koronaértékre átszámított összegével az államnak a Bankkal szemben keletkező tartozása csökken, az esetleges szenvedő egyenlegnek ugyanígy átszámított összegével pedig az államnak ez a tartozása növekszik.

15. § A minisztérium a jelen törvény és az annak kiegészítő részét alkotó alapszabályok hiteles szövegű francia fordítását a Nemzetek Szövetsége Tanácsának mielőbb meg fogja küldeni.

16. § Ez a törvény kihirdetése napján lép életbe és azt a pénzügyminiszter hajtja végre.

A MAGYAR NEMZETI BANK ALAPSZABÁLYAI

I. FEJEZET

Általános határozatok

1. Cikk. A Magyar Nemzeti Bank részvénytársaság. Feladata az, hogy alapszabályai keretében Magyarország területén a pénzforgalmat szabályozza, a fizetések kiegyenlítését megkönnyítse és a rendelkezésre álló tőkék hasznosításáról gondoskodjék, mindenekelőtt pedig az, hogy a készfizetéseket (a bankjegyeknek érccel való beváltását) - aranyra és értékálló valutákra szóló követeléseknek (devizáknak) gyűjtése által - előkészítse és a készfizetések törvényszerű megkezdése után azok fenntartását biztosítsa.

A bank köteles minden rendelkezésre álló eszközzel gondoskodni arról, hogy a papírpénz (bankjegyek) érccel való beváltásának törvényes szabályozásáig jegyeinek az az értéke, amely az aranyvaluta vagy értékálló valutával bíró országokra szóló váltók árfolyamában jut kifejezésre, állandó maradjon.

2. Cikk. A bank cége: „Magyar Nemzeti Bank”. Idegennyelvű okiratokban a bank ezt a cégszöveget angol, francia, német vagy olasz nyelven is használhatja; az idegennyelvű cégszövegeket a főtanács állapítja meg és teszi közzé. A bank pecsétjében az ország címerét használhatja.

A bank cégének jegyzéséhez három aláírás szükséges, melyek közül az egyiket az elnöknek vagy az egyik alelnöknek, a másikat egy főtanácsosnak, a harmadikat a vezérigazgatónak vagy akadályoztatása esetén az üzletvezetőség egy más tagjának kell teljesítenie.

Az egyes osztályok és egyes telepek ügykörében az előző bekezdés szabályaitól eltérő aláírásnak is van helye. A főtanács határozza meg, hogy mely személyek mily terjedelemben és mily alakban teljesíthetik ezeket az aláírásokat. A főtanács e tárgyú rendelkezései az illető hivatalos helyiségekben kifüggesztendők.

3. Cikk. A bank székhelye Budapest. A bank jogosult a budapesti főintézeten kívül egy vagy több üzletág folytatására Magyarországon fiókintézeteket létesíteni. A m. kir. állami jegyintézet fiókintézetei, amelyeket a bank átvenni köteles, a szabadalom tartama alatt csak a pénzügyminiszter hozzájárulásával szüntethetők meg.

4. Cikk. A bank összes hirdetményeit a magyar állam hivatalos lapjában teszi közzé.

II. FEJEZET

Részvénytőke, részvények és részvényesek

5. Cikk. A bank részvénytőkéje 30 millió aranykorona, mely 300,000 darab egyenkint 100 aranykorona névértékű részvényre oszlik. A bank megalakulásának előfeltétele, hogy valamennyi részvényét jegyezték és névértékük felét befizették. A részvénytőke másik felét a megalakulást követő két hónapon belül készpénzben kell befizetni.

Amíg a jegyzett összeg nincs teljesen befizetve, a részvényjegyzők nevükre szóló ideiglenes elismervényeket kapnak, amelyek a teljes befizetés után részvényekre cseréltetnek be.

A részvénytőke csak a közgyűlés határozatával és a törvényhozás jóváhagyásával emelhető fel vagy szállítható le.

6. Cikk. A bank minden kötelezettségeért egész vagyonával felel.

A részvényeseket minden egyes részvény után a bank egész vagyonából egyenlő rész illeti meg. A részvényesek részvénybirtokuk arányában és az alapszabályok határozatai szerint részesülnek a bank nyereségében és veszteségében.

A részvényesek a társaság céljához és annak kötelezettségeihez egyébbel, mint a részvények névértékének a jelen alapszabályok által meghatározott befizetésével járulni nem tartoznak.

7. Cikk. A részvények bemutatóra szólnak; folyó számozással és a bank cégjegyzésével vannak ellátva. A cégjegyzésnél a névaláírások mechanikai úton sokszorosítva is alkalmazhatók. A részvényesek osztalékszelvényekkel és szelvényutalványokkal vannak ellátva és a mellékelt I. sz. mintának felelnek meg.

Az egész részvények 25 aranykorona névértékű negyed részvényekre is oszthatók. A negyed részvényeket egész részvényekre és az egész részvényeket negyed részvényekre a költségek megtérítése mellett bármikor ki lehet cserélni. A negyed részvények és a hozzájuk tartozó szelvények és szelvényutalványok a mellékelt II. sz. mintának felelnek meg.

A főtanács határozata alapján 5, 25 vagy 100 részvényre szóló címletekben egyesített darabok is adhatók ki. Ily egyesített darabok minden birtokosa kívánhatja, hogy neki az egyesített darabok beszolgáltatása ellenében és a költségek megtérítése mellett ugyanazokkal a számokkal ellátott 5, 25 vagy 100 darab egyes, 100 aranykoronára szóló részvény adassék ki. Az egyesített darabok és a hozzájuk tartozó szelvények és szelvényutalványok a mellékelt III. sz. mintának felelnek meg.

8. Cikk. A részvénybirtokos kérelmére részvényei leköthetők.

A lekötetést a részvényen, amelynek szelvényeit és szelvényutaltványát a bank visszatartja, föl kell tüntetni és a banknál föl kell jegyezni. A leköttetett részvényre eső osztalékot a lekötetési záradéknak megfelelő nyugta ellenében fizetik ki.

Több személy javára való lekötésnek, valamint az osztalékok részösszegekben való kifizetésének nincs helye.

A lekötés feloldására ugyanannak a személynek a beleegyezése szükséges, akinek kérelmére a lekötés történt.

Ha a lekötés feloldását nem a részvényen megnevezett személy kéri, a feloldást kérő közokirattal vagy bíróilag vagy közjegyzőileg hitelesített magánokirattal köteles igazolni, hogy a részvény tulajdonjogát megszerezte.

9. Cikk. Fel nem vett osztalékok annak a hónapnak utolsó napját követő három év alatt évülnek el, amely hónapban esedékesek voltak. Különös méltánylást érdemlő esetekben a főtanács kivételt tehet.

III. FEJEZET

A közgyűlés

10. Cikk. A részvényesek összességét a közgyűlés képviseli.

11. Cikk. A közgyűlés összeül:

a) a rendes évi ülés megtartására legkésőbb minden év április hó végéig;

b) rendkívüli ülésekre, valahányszor ennek szüksége felmerül.

A közgyűlést a főtanács Budapestre hívja össze.

A rendkívüli közgyűlést harminc napon belül egybe kell hívni, ha annak egybehívását legalább annyi közgyűlési tag (12. Cikk) írásban kívánja, akiknek szavazatai a valamennyi közgyűlési tagot megillető összes szavazatoknak legalább negyedrészt teszik.

12. Cikk. A közgyűlésen való részvételre minden részvényes jogosítva van, aki abból a 13. Cikk határozatai szerint kizárva nincs és aki 25 részvénynek a birtokát a banknál a közgyűlést megelőző év július hónapjában való letétel útján igazolja.

E letét által az illető részvényes a következő év tartamára a közgyűlés tagja marad, hacsak időközben a részvényeket a letétből vissza nem veszi.

Az 1924. évben netán tartandó közgyűléseken való részvétel végett a részvények, vagy, ha ezek még kiadva nincsenek, az ideiglenes elismervények, a bank üzletszerű működésének megkezdésétől számított egy hónapon belül a banknál leteendő.

Ha a részvényes részvényeit saját nevére leköti, a részvényeknek külön letételére nincs szükség.

Minden részvényes a letételkor, vagy kívánságára a részvények lekötésekor elismervényt kap a letett vagy leköttetett részvények számáról és azoknak a szavazatoknak a számáról, amelyeket a 14. Cikk értelmében gyakorolni jogosult.

A részvények letételére irányuló felhívás minden év június havának utolsó hetében a főtanács hirdetménye útján tétetik közzé. Ugyanígy történik a meghívás a közgyűlés üléseire, még pedig a rendes évi ülésekre 45 nappal, a rendkívüli ülésekre 21 nappal azok megtartása előtt.

A közgyűlés rendkívüli ülésein csak azok a tagok vehetnek részt, kik a rendes évi ülésben is jogosultak részt venni és akik, amennyiben részvényeik nincsenek lekötvén, a részvények folytonos birtoklását azoknak újabbi letétele által 14 nappal a rendkívüli ülés előtt igazolják.

13. Cikk. A közgyűlésen való részvételből ki van zárva:

a) aki csőd alatt áll vagy aki ellen csődön kívüli kényszeregyezségi eljárás van folyamatban;

b) akit büntető ítélettel hivatalvesztésre vagy politikai jogai gyakorlásának felfüggesztésére ítélték.

14. Cikk. A közgyűlésen a részvényesnek minden 25 részvénye után egy szavazata van. Száz szavazatnál többet azonban egy részvényes sem gyakorolhat, sem saját nevében, sem mint meghatalmazott.

15. Cikk. A közgyűlés minden tagja meghatalmazott útján képviseltetheti magát, akinek azonban szintén közgyűlési tagnak kell lennie.

A jogi személyek, hatóságok, cégek, társaságok, gyámoltak és gondnokoltak a közgyűlésen való szavazás jogát törvényes vagy alapszabályszerű képviselőjük útján, feltéve, hogy ránézve a 13. Cikkben említett kizáró okok nem forognak fenn, vagy a közgyűlésnek egy más, a képviseletre meghatalmazott tagja útján gyakorolják.

A meghatalmazásokat 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt írásban kell bemutatni. Törvényes és alapszabályszerű képviselőknél külön meghatalmazásra nincs szükségük, de kötelesek képviseleti jogosultságukat 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt igazolni.

16. Cikk. Egész vagy negyed részvényeknek több tulajdonosa, akiknek részvénybirtoka együttvéve 25 egész részvényt tesz, ha a közgyűlésen való részvételre különben jogosultak (12. és 13. Cikk), saját körükből, vagy a közgyűlés többi tagjai sorából választott közös meghatalmazott által képviseltethetik magukat.

17. Cikk. A közgyűlés határozatképes, ha azon száz tag, tekintet nélkül az általuk gyakorolható szavazatok számára, személyesen megjelent vagy meghatalmazott által képviselve van.

Ha a szabályszerűen egybehívott közgyűlés nem határozatképes, azonnal új közgyűlés hívandó egybe. Az új közgyűlés egybehívási határidejének nyolc napot nem kell meghaladnia. Az újonnan egybehívott közgyűlés, tekintet nélkül a megjelent vagy képviselt tagok számára, határozatképes, de csak oly tárgyak felett határozhat, amelyek az eredeti közgyűlés napirendjére föl voltak véve.

18. Cikk. A megelőző év zárszámadása (101. Cikk) 8 nappal a közgyűlés rendes évi ülésének megtartása előtt a budapesti főintézetnél megtekintésre kiteendő és a közgyűlés minden tagjának, ha kívánja, egy-egy példányban ingyen kiszolgáltatandó.

Nyolc nappal a közgyűlés minden ülése előtt, a napirend a közgyűlés tagjaival a főtanács hirdetménye útján közlendő.

Kellő időben beadott önálló indítványok (21. Cikk) a napirendre felveendők.

19. Cikk. A közgyűlésen a bank elnöke, akadályoztatása esetén az egyik alelnök elnököl.

A 103. és 109. Cikkben említett esetek kivételével a határozatok egyszerű szavazattöbbséggel hozatnak.

Az elnök csak a szavazatok egyenlősége esetén szavaz és szavazata döntő.

20. Cikk. A közgyűlés tárgyai:

a) a főtanácsnak az elmúlt év üzletviteléről szóló jelentése;

b) a zárszámadás jóváhagyása és a főtanács részére a felmentvény megadása a számvizsgálók jelentésének meghallgatása után;

c) határozat a mérlegszerű fölösleg hova fordítása iránt és az osztalék megállapítása;

d) a főtanácsosok, a számvizsgálók és a póttagok választása;

e) az alapszabályok módosítása, az alaptőke felemelése vagy leszállítása (a törvényhozás jóváhagyásától föltételezetten);

f) határozathozatal a szabadalomnak meghosszabbítása végett a kormányhoz intézendő kérelem, a banküzletnek a jegyszabadalom lejártá után a jegyszabadalom nélkül való folytatása, vagy a részvénytársaság fölosztása tárgyában;

g) a főtanács által előterjesztett vagy a részvényesek által alapszabályszerűen beadott indítványok fölötti határozathozatal.

21. Cikk. A közgyűlés minden tagjának jogában áll a közgyűlés ülésein indítványokat előterjeszteni.

Oly indítványok fölött, amelyek nem közvetlenül a napirenden levő tárgyra vonatkoznak, a közgyűlés abban az ülésben, amelyben azok beadatnak, határozatot nem hozhat. Önálló indítványok (18. Cikk) indokolással együtt legalább 14 nappal a közgyűlés illető ülése előtt írásban az elnök tudomására hozandók.

Ha a 11. Cikk utolsó bekezdése értelmében rendkívüli közgyűlés egybehívását kívánják, a vonatkozó indítványok a rendkívüli közgyűlés egybehívását kérő kívánsággal egyidejűleg terjesztendőek elő.

22. Cikk. Főtanácsosokká úgy a közgyűlés tagjai, mint oly személyek is választhatók, akik nem tagjai a közgyűlésnek, feltéve, hogy rájuk nézve a 13. Cikkben említett kizáró okok nem forognak fenn.

A nemzetgyűlés tagjai, valamint állami alkalmazottak főtanácsosokká nem választhatók.

A választásnál figyelemmel kell lenni arra, hogy a megválasztottak között a mezőgazdaság, az ipar, a kereskedelem és a hitelintézetek képviselői is képviselve legyenek.

Ennek a választásnak a megejtésére a főtanács javaslatokat terjeszt a közgyűlés elé. Ezek a javaslatok a közgyűlést nem kötelezik.

A főtanácsosok közül azok száma, aki banküzletekkel foglalkozó más intézetek igazgatóságához tartoznak, négynél több nem lehet.

Ha a jegybank alapításában külföldi tőke is részt vesz, külföldiek is választhatók főtanácsosokká, de a külföldi honosságú főtanácsosok száma négyet nem haladhat meg. Magyar honosok, akik valamely külföldi hitelintézet igazgatóságához tartoznak, külföldieknek számíttatnak. A főtanácsosoknak - kivéve a külföldi honosságúakat - belföldön kell állandó lakhelyüknek lenni.

23. Cikk. A választások szavazólapokkal történnek.

A főtanácsosok és a póttagok általános, a számvizsgálók és a póttagok viszonylagos szótöbbséggel választatnak. Szavazategyenlőség esetén mindenkor sorshúzás dönt.

Ha a főtanácsos választása alkalmával az első szavazásnál általános többség nem éretett el, azok között, akiknek az első szavazásnál legtöbb szavazatuk volt, szűkebb választás ejtendő meg, amikor is a választás alá bocsátandók számának kétszer akkorának kell lennie, mint amennyi a választandó főtanácsosok száma. Szavazategyenlőség esetén sorshúzás dönt a fölött, hogy ki kerül szűkebb választás alá. Az olyan szavazat, amely szűkebb választás alkalmával e választás alá nem bocsátott személyre esik, érvénytelennek tekintendő.

A választások eredményét a közgyűlés által választandó szavazatszedők állapítják meg.

IV. FEJEZET

A bank igazgatása

A) A főtanács

24. Cikk. A főtanács a bank törvényes képviselője, mihez képest a főtanács képviseli a bankot a bíróságok és más hatóságok előtt, valamint harmadik személyekkel szemben. A főtanács az alapszabályok korlátai között minden intézkedésre jogosult, amely nincs kizárólag a közgyűlésnek fenntartva.

A főtanács vezeti és ellenőrzi a bank vagyonának kezelését és annak összes üzleteit. Az erre vonatkozó részletes határozatokat ügyrendjében állapítja meg.

A főtanácsnak van fenntartva az egyes üzletágakra fordítandó pénzeszközök meghatározása és az üzleti feltételek megállapítása.

A főtanács meghatározza az általános alapelveket, kibocsátja az időnkint szükségelt részletes utasításokat az összes üzletvitelre nézve s ellenőrzi és biztosítja azok megtartását (26. és 38. Cikk).

A főtanács állapítja meg az üzletvezetőség hatáskörét szabályozó ügyrendet.

A főtanács szabad megítélése alapján állapítja meg úgy a leszámítolási, mint a kölcsönüzletre nézve az egységes kamatlábat.

A főtanács állapítja meg az egyes bankpiacok szükségletéhez és viszonyaihoz képest a váltóbírálok számát és kinevezi az egyes bankintézetek mellett működő váltóbírálokat.

A főtanács a vezérigazgatót, az igazgatókat (a központi szolgálat vezető tisztviselőit), úgyszintén a bankintézetek vezető tisztviselőit kinevezi és határoz nyugdíjaztatásuk, szolgálatuk felmondása vagy elbocsátásuk felett. Az ő jóváhagyásának van fenntartva a bank alkalmazottaira érvényes szolgálati és munkarendtartás, úgyszintén az alkalmazottak illetményeit és nyugdíjjárandóságait megállapító szabályzat.

A főtanács a bank ügyeiről a közgyűlésnek jelentéseket tesz.

25. Cikk. A főtanács az elnökből és tizenhárom tagból áll. Ezenkívül négy póttag is választatik.

26. Cikk. Az elnököt a pénzügyminiszter előterjesztésére az államfő nevezi ki.

Az elnök működésének tartama a kinevezést követő ötödik rendes évi közgyűlés (11. Cikk) napjával véget ér. A távozó elnök újból kinevezhető. Az elnök a bank pénztárából évi fizetésben részesül, amelyet a főtanács állapít meg.

Az elnök a főtanács minden ülésén és a 40. és 41. Cikk határozataihoz képest az üzletvezetőség ülésein elnököl.

Az elnök a főtanács nevében a bank vagyonának kezelése és az összes üzletvitel (24. Cikk) fölött az állandó felügyeletet gyakorolja minden esetben, amelyben a főtanács erre vonatkozólag más külön intézkedést nem tesz.

Az elnök a főtanács által megállapított rendelkezések értelmében a folyó üzletvezetést és belső igazgatást érintő és részére fenntartott tárgyak fölött határoz.

27. Cikk. A főtanács saját kebeléből két alelnököt választ, akik az elnököt akadályoztatása esetén helyettesítik. A főtanács által megválasztott alelnököket az államfő erősíti meg. Az alelnökök működésének tartama a megválasztásukat követő ötödik évi rendes közgyűlés (11. Cikk) napjával véget ér.

A távozó alelnökök a működési tartam lejáratát után újból megválaszthatók. Az alelnökök a bank pénztárából a főtanács által megállapított évi fizetésben részesülnek.

28. Cikk. A főtanácsosok működése öt évig tart; a kilépők újból megválaszthatók.

A három első évi rendes közgyűlés mindenikében három, a negyedikben négy, sorsolás útján kijelölendő főtanácsos lép ki. Később a kilépés a működési tartam szerint igazodik.

Az a főtanácsos, aki megválaszthatóságának előfeltételeit elvesztette, kilépettnek tekintendő.

Ha valamelyik főtanácsos az üzleti év tartama alatt lép ki, a főtanács a legközelebbi rendes közgyűlésig a póttagok közül helyettest hív be.

Valahányszor valamelyik főtanácsos működési tartamának lejártát előtt lép ki, a pótválasztás útján helyébe lépő főtanácsos működésének tartama a kilépett főtanácsos működésének tartamára terjed.

29. Cikk. Minden főtanácsos hivatalba lépése alkalmával s annak tartamára 25 darab tehermentes Magyar Nemzeti Bank részvényt tartozik saját nevére a banknál letenni.

30. Cikk. A főtanácsosok tisztjüket díjtalanul látják el.

A működésük teljesítésénél felmerülő útiköltségeikért a főtanács tagjainak a bank pénztárából megfelelő térítés jár.

31. Cikk. Az elnök, az alelnökök és főtanácsosok működésük megkezdése alkalmával ünnepélyes fogadást tesznek, hogy a bank alapszabályait pontosan meg fogják tartani, hogy ama feladatok teljesítését, amelyek a bankra az 1. Cikk rendelkezéseihez képest hárulnak, és a bank javát tehetségük szerint elő fogják mozdítani, hogy a banküzlet hű, buzgó és gondos kezelésére törekedni fognak és hogy a bank tárgyalásait titokban fogják tartani.

Az elnök és az alelnökök ezt a fogadást az államfő előtt teszik. A főtanácsosok a fogadást az elnöknek teszik és azt kézzel megerősítvén, erről okiratot állítanak ki.

32. Cikk. A bank elnöke, alelnökei és a főtanácsosok felelősek azokért a határozatokért, melyekhez beleegyezésükkel járultak, valamint saját hatáskörükben az üzletnek hű, gondos és az alapszabályoknak megfelelő vezetéseért.

33. Cikk. A főtanácsot az elnök és pedig rendszerint minden hónapban egyszer hívja össze.

Négy főtanácsos írásbeli kívánságára, vagy a vezérigazgató, vagy a kormánybiztos kívánságára nyolc napon belül a főtanács ülése összehívandó.

A főtanács üléseire az összes tagok és a kormánybiztos a napirend közlése mellett ajánlott levélben meghívandók.

34. Cikk. A főtanács üléseiben az elnök elnököl (26. Cikk).

A főtanács határozatképes, ha minden tagja idejében meg lett hívva és legalább nyolc tag, az elnököt is beszámítva, jelen van.

Egyik főtanácsos a másik által helyettesítheti magát. A meghatalmazásnak minden ülésre külön írásban kell történnie. Saját szavazatán kívül egy főtanácsos sem gyakorolhat két szavazatnál többet.

35. Cikk. A határozatok a jelenlevők szavazatainak általános többségével hozatnak. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata döntő.

A 64. Cikk ötödik bekezdésében és a 85. Cikk utolsó bekezdésében említett esetekben legalább nyolc főtanácsos és az elnök hozzájárulása szükséges.

A főtanácsnak mindama tagjai (25. Cikk) és a banknak igazgatói, akik ezt a rendelkezést megsértik, az ebből eredő minden kárért személyesen és egyetemlegesen szavatolnak.

36. Cikk. A tárgyalási jegyzőkönyvekbe a jelenlevők neveit és a hozott határozatokat be kell venni.

A kormánybiztosnak és a főtanács minden jelenlevő tagjának szabadságában áll a többség határozatától eltérő nézetét jegyzőkönyvbe vétetni.

A tárgyalási jegyzőkönyvek az elnöklő, a vezérigazgató és a kormánybiztos által - ha az utóbbi az ülésen jelen volt - aláírandók.

B) Üzletvezetőség

37. Cikk. Az összes üzletágak fővezetése a vezérigazgatót illeti. A vezérigazgató a főtanács tanácskozásain véleményező joggal részt vesz és annak javaslatokat tehet.

A vezérigazgató az elnöknek az üzlet alakulásáról, a bank eszközeiről és helyzetéről kimerítő jelentést tesz és az üzletvezetőség részéről a főtanács elé terjesztendő javaslatokat idejében az elnök tudomására hozni tartozik.

A vezérigazgatót akadályoztatás esetén a rangban legidősebb igazgató helyettesíti.

38. Cikk. Az üzletvezetőség a vezérigazgatóból és legalább három, legfeljebb öt igazgatóból áll.

A főtanács határozatainak és intézkedéseinek végrehajtása a vezérigazgatónak és az ügyrend határozataihoz képest az üzletvezetőségnek feladata.

Az üzletvezetőség szabja meg a főtanács által megállapított irányelvek alapján a bankhitelt a leszámítolási és kölcsönüzletben. E végből megállapítja azt a határt, amelyen belül az egyes cégek és személyek a bankhitelt ez üzletágak mindegyikében igénybe vehetik. Ellenőrzi továbbá ennek a hitelnek igénybevételét minden irányban, megteszi az e tekintetben szükséges intézkedéseket és a 61. Cikkben említett esetekben az üzletvezetőségnek fenntartott határozatot meghozza.

Az üzletvezetőség jogosult az általa alkalmasaknak talált helyeken a leszámítolási üzlet céljaira bankmellékhelyeket felállítani és ily mellékhelyeket megszüntetni.

Az üzletvezetőség köteles a főtanácsnak az utóbbi által kívánt jelentéseket megtenni és jogosult a vezérigazgató útján a főtanácsnak mindennemű javaslatokat előterjeszteni.

Az üzletvezetőség nevezi ki, nyugdíjazza és bocsátja el a bank azon tisztviselőit és egyéb alkalmazottait, akiknek kinevezése vagy alkalmazása nincs a főtanácsnak fenntartva.

Az üzletvezetőség végül határoz mindazokban az egyéb ügyekben, amelyeket a főtanács által az üzletvezetőség részére kiadandó ügyrend hozzá utal.

39. Cikk. Az üzletvezetőség teendői egyes ügycsoportokra oszlanak, amelyek élén egy-egy igazgató áll.

Az egyes igazgatók feladata azoknak az ügyeknek önálló tárgyalása és elintézése, amelyek vezetését az üzletvezetőség részére kiadott ügyrend, az üzletvezetőség valamely határozata, vagy a vezérigazgató intézkedése hozzájuk utalt.

40. Cikk. Az üzletvezetőség szükség szerint üléseket tart, amelyeket az elnök vagy a vezérigazgató hív össze és amelyeken az elnök, vagy távollétében a vezérigazgató elnököl.

Az üzletvezetőség határozatképes, ha legalább három igazgató és az elnöklő jelen vannak.

A határozatok a jelenlevők általános szótöbbségével hozatnak. Szavazategyenlőség esetén az elnöklő szavazata döntő.

A tárgyalásokról jegyzőkönyvet kell készíteni, amelyet az elnöklő és az egyik igazgató ír alá.

Az üzletvezetőség levelezését a vezérigazgató és az üzletvezetőség egy másik tagja írja alá.

41. Cikk. Legalább egyszer havonta az elnök az üzletvezetőség tagjait ülésre hívja meg, amelyben az üzleti helyzetről jelentés tétetik, különös fontosságú ügyekben határozat hozatik, főleg pedig a leszámítolási és a kölcsönüzletben igénybe vehető bankhitel állapíttatik meg. Erre az ülésre, amelyen a bank elnöke elnököl, a kormánybiztos is meghívandó. Az elnök elrendelheti, hogy egyes határozatok végrehajtása a főtanács döntéséig függőben tartandó.

V. FEJEZET

A bank személyzete

42. Cikk. A bank tisztviselői kötelesek a bank tárgyalásait és egyéb üzleteit, különösen a magánszemélyeknek és cégeknek engedélyezett hitel terjedelmét, valamint a banknál levő pénzek, zálogok és letétek számát, minőségét és értékét és a tulajdonosok neveit titokban tartani (118. Cikk).

43. Cikk. A bank egész személyzete fölött a főfelügyeletet az üzletvezetőség gyakorolja. Az utóbbi határoz a tisztviselők és egyéb alkalmazottak elleni fegyelmi vizsgálat megindítása fölött.

A fegyelmi vizsgálatoknak a főtanács által kiadott szolgálati rendtartás értelmében való megejtésére fegyelmi bizottság szerveztetik.

VI. FEJEZET

Számvizsgálók

44. Cikk. A közgyűlés által saját kebeléből választott öt számvizsgáló tartozik a banknak évi mérlegét megvizsgálni és erről a közgyűlés rendes évi ülésében jelentést tenni.

A számvizsgálóknak jogukban áll feladatuk teljesítésére a főtanácstól és az üzletvezetőségtől minden szükséges felvilágosítást követelni s különösen a bank könyveibe is betekinteni.

VII. FEJEZET

A bank viszonya a kormányhoz

45. Cikk. A kormány örökdik, hogy a bank a törvényeknek és az alapszabályoknak megfelelően járjon el. Ennek a felügyeletnek a gyakorlására a pénzügyminiszter előterjesztésére az államfő kormánybiztost és ennek egy helyettesét rendeli ki.

Az állami felügyelet költségeinek fedezésére a pénzügyminiszter a bankra felügyeleti illetéket vethet ki.

46. Cikk. A kormánybiztosnak jogában áll a közgyűlés, a főtanács (33. Cikk) és az üzletvezetőség havi üléseiben (41. Cikk), de csak tanácskozási joggal jelen lenni és minden felvilágosítást megkövetelni, mely feladatának teljesítésére szükséges.

A kormánybiztosnak a feladatát képező felügyelet gyakorlására szükséges betekintés a bank üzletvitelébe mindig megengedendő.

A kormánybiztosnak jogában áll a közgyűlés, a főtanács, vagy az üzletvezetőség határozatai ellen óvást emelni, ha a határozatot a fennálló törvényekkel vagy az alapszabályokkal ellenkezőnek tartja.

47. Cikk. A kormánybiztos óvásának a közgyűlés, a főtanács vagy az üzletvezetőség valamely határozata ellen halasztó hatálya van.

Ily óvás esetére a kormánnyal tárgyalni kell. Ha azonban az óvás az üzletvezetőség valamely határozata ellen irányul, az ügy mindenekelőtt a főtanács elhatározása alá bocsátandó.

Ha a kormánnyal való tárgyalás nem vezet megegyezésre, az ügyet minden más eljárás kizárásával választott bíróság dönti el.

A m. kir. közigazgatási bírósághoz intézendő panasz jogát (50. Cikk) ez a rendelkezés nem érinti.

A választott bíróság a m. kir. Kúria elnökéből, aki a választott bíróságban elnököl és négy tagból áll, kik közül kettőt a m. kir. minisztérium, kettőt a bank nevez ki.

A választott bíróság a kormány és a főtanács előzetes meghallgatása után általános szótöbbséggel határoz.

A választott bíróság semmiféle eljárási szabályhoz nincs kötve, de tartozik mégis határozatait indokolni.

A választott bíróság eljárása tárgyában és határozatai ellen sem felfolyamodásnak, sem bármely egyéb jogorvoslatnak - ideértve az érvénytelenítésre irányuló keresetet is - helye nincs.

48. Cikk. Mindazon ügyekben, melyekben a kormány közreműködése megkívántatik, a bank a főtanács útján a pénzügyminiszterhez fordul.

49. Cikk. Oly vitás kérdésekben, amelyek a kormány és a bank között felmerülnek és amelyek eldöntése nem tartozik a 47. Cikkben megállapított választott bíróságra vagy a m. kir. közigazgatási bíróságra (50. Cikk), az eljárás és az ítélethozatal a budapesti kir. törvényszék hatáskörébe és illetékességéhez tartozik, hacsak a felek más bíróságban vagy választott bíróságban nem egyeznek meg.

50. Cikk. Az állam, a törvényhatóságok, a városok és a községek a bank eszközeit egyáltalán, tehát sem közvetve, sem közvetlenül, nem vehetik igénybe saját céljaikra a nélkül, hogy a felvett bankjegyek ellenértékét aranyban vagy devizákban egyidejűleg nem szolgáltatják. Egy új törvényes értékarány megállapításáig bankjegyeknek arany vagy devizák (külföldi értékekre szóló váltók, csekkek, utalványok és másnemű külföldi fizetési eszközök) ellenében való igénybevétele esetén a bankkal mindenkor megállapodás létesítendő, amikor is a szolgáltatandó ellenérték a devizaárfolyamokhoz igazodik.

Az állam kötelezi magát, hogy a bankszabadalom tartama alatt állami papírpénzt nem fog kiadni és általában nem fog olyan intézkedéseket tenni, amelyek a bankot az őt az 1. Cikk második bekezdése szerint terhelő köteleesség teljesítésében megakadályoznák.

Az állam részéről a jelen cikk első és második bekezdése szerint vállalt kötelezettségnek megsértése miatt úgy az egész főtanács, mint annak minden egyes tagja panasszal élhet a m. kir. közigazgatási bíróság előtt. A m. kir. közigazgatási bíróság az ilyen panaszok felett szakértők meghallgatása után határoz. A panaszos azt is kérheti, hogy a megtámadott intézkedés a panasz fölötti határozat meghozatala előtt ne hajtassék végre vagy már megkezdett végrehajtása ne folytattassék. Ilyen kérelem fölött a m. kir. közigazgatási bíróság elnökének 24 órán belül kell határoznia.

A panasszal való élés iránti határozat ellen a kormánybiztos óvást nem emelhet.

51. Cikk. A bank az állam számlájára bizományi ügyleteket végezhet, de ügyelni kell arra, hogy az ily ügyletekből az állam terhére egyenleg ne keletkezzék.

A bank köteles az állam számlájára, az egyetértőleg megállapítandó szabályok mellett, pénzt átvenni s az illető követelések erejéig fizetéseket teljesíteni. Ugyiszintén köteles a bank az állam kívánságára és számlájára a bank intézeteinél (3. Cikk) átváltásokat teljesíteni. A banknak ebbeli ténykedése fejében bizományi díjra vagy a költségek megtérítésére igénye nincs, de a tényleg felmerült készkiadások megtérítését igényelheti.

Az állam a még létesítendő megállapodások szerint, amennyire csak lehet, a banknál fogja pénzforgalmát összpontosítani, úgyszintén az állam számlájára történő arany- és devizaműveletek végrehajtásával a bankot fogja megbízni. A bank fogja nevezetesen teljesíteni a Nemzetek Szövetsége pénzügyi bizottságának 1923. évi december 20-áról kelt jelentésében (a II. számú jegyzőkönyv melléklete), annak X. f) pontjában említett átutalásokat az idézett pontban foglalt rendelkezésekhez képest. Ha ezek az átutalások idejében és szabályosan nem foganatosíthatnának, az ügy a jóvátételi bizottság kívánságára egy a Nemzetek Szövetségének tanácsa által kinevezett választott bíró döntése alá fog bocsáttatni, akinek döntése végérvényes.

A jelen cikkben említett üzleteken kívül a bank az állammal más alapszabályszerű üzletbe csak annyiban bocsátkozhatik, amennyiben az kölcsön- vagy hitelnyújtást a bank részéről nem foglal magában.

VIII. FEJEZET

A m. kir. állami jegyintézet aktívumainak és passzívumainak átvétele

52. Cikk. A bank a jelen alapszabályok alapján átveszi a m. kir. állami jegyintézet egész jegyforgalmát, girótartozásaival együtt.

Ezeknek a kötelezettségeknek megfelelően a m. kir. állami jegyintézet aktívumai: elsősorban a kereskedelmi (kommerciális) tárca, amennyiben ez a jelen alapszabályok követelményeinek megfelel, úgyszintén a m. kir. állami jegyintézet arany-, deviza- és valutakészletei, amennyiben ezek a devizaközpont tartozásainak a fedezésére igénybe nem vétetnek, a banknak át fognak adatni.

53. Cikk. A m. kir. állami jegyintézet aktívumai, még pedig:

a) a külön törvényes felhatalmazások alapján az államnak adott előlegek;

b) a m. kir. állami jegyintézet által az Osztrák-magyar bank felszámolási tömegéből visszaváltott állami pénztárjegyek összege;

c) az Osztrák-magyar bank és a m. kir. postatakarékpénztár azon jegyeinek összege, melyeket a m. kir. állami jegyintézet beváltott,

a jelen alapszabályok erejénél fogva a bankra szállnak és az államnak a bankkal szemben fennálló adósságává változnak át, amelynek egész összegéről az állam a banknak adóslevelet szolgáltat ki.

Ennek az adósságnak törlesztése és kamatoztatása iránt a kormány és bank között egyezmény lesz kötendő.

54. Cikk. Annak a hiánynak a fedezésére, amellyel az átvett passzívumok a banknak átadott aktívumokat meghaladják, a banknak a m. kir. állami jegyintézet aktívumaiból más értékek adandók át. Ha a hiány ez által sem nyerne teljes fedezetet, a fedezetlen összeggel az állam adóssága a bankkal szemben (53. Cikk) szaporodik és erre a szaporulatra is az 53. Cikk határozatai alkalmazandók.

55. Cikk. A bank magára vállalja az Osztrák-magyar bank már nyugdíjazott alkalmazottai ama nyugdíjigényeinek kielégítését, amelyeket az Osztrák-magyar bank felszámolóival létrejött megállapodások szerint az államnak kell kielégíteni. Ezzel szemben az állam átadja a banknak mindazokat az értékeket, amelyeket az Osztrák-magyar bank felszámolási tömegéből a nyugdíjigények kielégítése címén kapott vagy kapni fog. Ezek az értékek a 99. Cikk szerint létesítendő nyugdíjalaphoz csatolandók. Úgyszintén magára vállalja a bank a m. kir. állami jegyintézet nyugdíjas és tényleg szolgáló alkalmazottai nyugdíjigényeinek kielégítését.

56. Cikk. A bank kötelezi magát, hogy mindazokat az üzleteket bizományilag az állam számlájára költségmentesen lebonyolítja, amelyeket az állam az Osztrák-magyar bank felszámolási tömegéből átvenni tartozik.

Az állam az ebből a lebonyolításból terhére mutatkozó egyenleget a banknak legkésőbb minden kimutatási napon megtéríteni tartozik.

IX. FEJEZET

A bank üzletei

57. Cikk. A bank jogosult:

a) váltókat, értékpapírokat és szelvényeket, úgyszintén közraktárak által kiállított zálogjegyeket (warrantokat) leszámítolni és tovább adni (58-63. Cikk);

b) kézizálogra kölcsönt nyújtani (64-70. Cikk);

c) a letéti, betéti és giróüzletet folytatni (71-75. Cikk);

d) utalványokat saját pénztáraitra kiállítani (76-78. Cikk);

e) ügyleteket bizományban ellátni (79. Cikk);

f) vert vagy veretlen aranyat és ezüstöt venni és eladni;

g) külföldi piacokra szóló váltókat és csekkeket, nemkülönben külföldi pénzjegyeket, továbbá a belföldön fizetendő, nem magyar koronára szóló váltókat a bel- és külföldön venni és eladni, valamint külföldi piacokra szóló csekkeket és utalványokat adni, a külföldön pénzbeszedést (incasso) végezni s idegen számlára fizetéseket teljesíteni, ez üzletágak vitelére szükséges követeléseket a külföldön tartani és az ezek gyümölcsöző elhelyezésére szükséges műveleteket foganatosítani.

A) Leszámítolási üzlet

58. Cikk. A bank jogosult idegen és saját váltókat leszámítolni, amelyek valamely kereskedelmi ügyletből erednek és amelyek a Magyarországon érvényes országos értékről szólnak és legfeljebb három hónap alatt a belföldön fizetendők.

A leszámítolandó váltóknak rendszerint három, mindenesetre azonban két, fizetési-képesnek ismert kötelezettnek aláírásával kell ellátva lenniök.

Az előző bekezdésben megállapított egyéb követelmények fennforgása esetén és amennyiben ez a bank likviditásával összeegyeztethető, a bank mezőgazdasági célokra olyan váltókat is leszámíthat, amelyek legfeljebb hat hónap alatt a belföldön fizetendők, ha a váltókötelezetteknek legalább egyike mezőgazda.

Az első és második bekezdésben említett követelményeknek fennforgása esetén a bank oly váltókat is leszámíthat, amelyek hitelezett vám- vagy más közadótartozásokból eredőleg az ily közadókövetelések hitelezésére jogosult hatóságok vagy hivatalok részéről nyújtatnak be.

Hasonlóképp leszámíthatók ugyanazon követelmények fennforgása esetén az állam, a törvényhatóságok és községek vállalatainak kereskedelmi váltói, amennyiben ezek a vállalatok a kereskedelmi cégek jegyzékébe be vannak jegyezve vagy egyébként is mint a közigazgatástól elválasztott önálló vállalatok vezettetnek.

Az összeg csekélyisége nem lehet ok a váltó visszautasítására.

A bank nem köteles a leszámítolás megtagadásának okát adni.

A bank valamennyi bankintézetnél csakis a főtanács által megállapított egységes kamatláb mellett (24. Cikk) számíthat le, amely kamatláb közzéteendő és a bank pénztárainál kifüggesztendő.

59. Cikk. A banknak jogában áll az általa a kölcsönüzletben elfogadható minden értékpapírt (64. Cikk) és azok szelvényeit, amennyiben azok legfeljebb 2 hó alatt lejárnak, leszámítani.

A benyújtó a banknak a leszámított értékpapírok és szelvények ellenértékének kellő időben való megfizetéséért egész vagyonával szavatol.

60. Cikk. A leszámítolás végett benyújtott váltók vizsgálatánál minden bankpiacon egyenlő és részrehajlatlan eljárás követendő. Ezt a vizsgálatot rendesen bíráló bizottság végzi.

A váltóbírálok a leszámítolás végett benyújtott váltók megítélésénél szigorú részrehajlatlansággal tartoznak eljárni, a bíráló bizottság és a bíráló testület tárgyalásait titokban tartani és hivatalba lépésük alkalmával erre nézve írásban fogadást tenni.

A bíráló bizottság tagjai nem adhatnak véleményt saját váltóik vagy oly cég váltóinak megbírálásánál, mely cégnek bármely minőségben részesei.

61. Cikk. A benyújtott váltók elfogadása vagy visszautasítása felett a bíráló bizottságok szavazattöbbséggel határoznak. Az elnök csak a szavazatok egyenlősége esetén szavaz és szavazata dönt.

A bíráló bizottság elnöke Budapesten az üzletvezetőség egy tagja; ennek akadályoztatása esetében, valamint általában a fiókintézetek bíráló bizottságaiban a tanácskozáson résztvevő tisztviselő elnököl.

A főtanács a bíráló bizottságban képviseltetheti magát; az erre vonatkozó határozatok a főtanács által kiadandó ügyrendben állapítandók meg.

Az elnöklőnek jogában áll a bíráló bizottság által elfogadásra alkalmasnak talált váltók leszámítását megtagadni. Ha ez oly bíráló bizottságban történik, melyben nem az üzletvezetőség egy tagja, hanem tisztviselő elnököl, tartozik az elnöklő tisztviselő, a bírálók többségének kívánatára, az esetet eldöntés végett az üzletvezetőség elé terjeszteni (38. Cikk).

62. Cikk. Bírálókka a főtanács (24. Cikk) kereskedőket és a helyi kereskedelmi, nagy- és kisipari vagy mezőgazdasági viszonyokat ismerő más egyéneket nevez ki. A bírálók kinevezése előtt a főtanács az illető kereskedelmi és iparkamarákat és az Országos mezőgazdasági kamarát meg fogja hallgatni, a főtanács azonban ezeknek a testületeknek javaslataihoz nincs kötve.

A bírálók három évre neveztetnek ki, aminek lefolyása után ugyanazon minőségben további három évre közvetlenül ismét meghívhatók. A bírálók hivatalukat díjtalanul látják el.

A főtanács tagjainak és a bírálóknak fiai, társai és cégvezetői bírálókka nem nevezhetők ki.

63. Cikk. A bank jogosult közraktarak által kiállított oly zálogjegyeket (warrantokat) leszámítani, amelyek a Magyarországon érvényes országos értékre szólnak, két fizetéképesnek ismert kötelezett aláírásával el vannak látva és legfeljebb három hónapon belül a belföldön fizetendők.

Az üzletvezetőség állapítja meg, hogy mely közraktarak által kiállított és mily árunemekre vonatkozó zálogjegyek, az árúk becsértékének, illetőleg piaci árának mily hányadáig és minő egyéb feltételek alatt számíthatók le. Az előzőekben a váltók bírálatára vonatkozó határozatok a leszámítolásra kínált zálogjegyekre értelemszerűleg alkalmazandók.

B) Kölcsönüzlet

64. Cikk. A bank jogosult kézizálogra, három hónapot meg nem haladó időre, kölcsönöket nyújtani.

Ha a nyújtott összes kézizálog-kölcsönök összege a bank tárcájában levő váltók összegét meghaladja, a kölcsönkamatláb a leszámítolási kamatláb másfélszeresére emelendő.

Zálogul elfogadhatók:

1. vert vagy veretlen arany és ezüst;
2. a budapesti tőzsdén hivatalosan jegyzett értékpapírok, mindennemű részvény kivételével;
3. a belföldön fizetendő, belföldi vagy külföldi értékre szóló váltók, melyeknek lejárat ideje legfeljebb hat hónap és amelyek egyébként az 58. Cikk határozatainak megfelelnek;
4. devizák és valuták.

A főtanács állapítja meg a nemesfémekre és a váltókra nyújtandó kölcsönök feltételeit és azt, hogy mely értékpapírok és az árfolyamérték milyen hányadával, esetleg hogy az értékpapírok mily fősszeg erejéig fogadhatók el kézizálogul a bank pénztárainál.

Oly határozat meghozatalához, amely értékpapírok zálogul való elfogadására irányul, legalább nyolc főtanácsos és az elnök hozzájárulása szükséges.

Hitelintézeteknek az általuk kibocsátott értékpapírokra kölcsönök nem engedélyezhetők.

65. Cikk. A bank jogosult kölcsönkérvényeket az okok ismertetése nélkül megtagadni.

66. Cikk. Az adósnak szabadságában áll a kölcsönt annak lejárat előtt is visszafizetni, de ez által nem nyer jogot arra, hogy a bank részére esetleg előre lefizetett kamatok visszatérítését követelhesse.

67. Cikk. Ha a zálog tőzsdeszerű értéke csökken, az adós köteles megfelelő pótzálogot adni, vagy a kölcsönnek megfelelő részét visszafizetni. Az utóbbi esetben a netalán előre fizetett kamatok megfelelő visszatérítésének van helye. Ha az adós azonban sem a megkívántató pótzálogot nem adja, sem a kölcsön visszafizetését nem teljesíti, jogában áll a banknak a zálogot még a kölcsön lejárat előtt a budapesti tőzsdén egészben vagy részben eladni és csakis a tőke-, kamat-, netaláni illeték- és költségkövetelésének, valamint az összes követelés után számítandó, a főtanács által megállapítandó eladási jutaléknak teljes kielégítése után fennmaradó többletet az adós számára és rendelkezésére kamatozás nélkül letétképpen (71. Cikk) megőrizni, vagy azt a tulajdonos költségén és veszélyére bírói kézhez letenni. Ha a zálog eladásából nyert összeg a bank követelésének fedezésére elégtelen, a bank számára még fennmarad az adós elleni kereseti jog.

68. Cikk. Ha a kölcsön lejártakor vissza nem fizettetik, a banknak joga van, saját kielégítése végett, a zálogot, az adós megkérdezése és bírói közbenjárás nélkül, egészen vagy részben eladni és egész követelésének teljes kielégítése után a fennmaradó többlettel a 67. Cikk határozatai szerint eljárni. A bank azonban az eladásra nincs kötelezve és ha azt a kölcsön lejárat után nem foganatosítja, követelése tőkében, kamatokban és netaláni illetékekben és költségekben ki van véve az elévülés alól.

69. Cikk. Ha a lejárat napján vissza nem váltott értékpapírok el nem adhatók, e körülmény nem ad igényt a kölcsön meghosszabbítására és az adósnak kötelezettségét a bank irányában fennálló tartozásának teljes lefizetésére nézve nem szünteti meg.

A bank arra is jogosult, hogy kölcsönkövetelését anélkül, hogy a fennálló kézizálogkölcsönnek az elzálogosított értékpapírokból való fedezése iránt intézkednék, az adóssal szemben, aki a banknak a kölcsönért egész vagyonával személyesen szavatol, közvetlenül érvényesítse.

70. Cikk. A bank a valamely fő- vagy fiókjintézete által kiállított zálogjegy bírálóját jogosítottnak tekinti arra, hogy a záloggal minden általában megengedhető változtatást tehessen és azt visszaválthassa. A bank a megkívántató aláírások valóságát nem vizsgálja és azok valóságáért nem szavatol.

C) Letéti, betéti és giróüzlet

71. Cikk. A bank jogosult a főtanács által megállapítandó szabályok szerint vert és veretlen nemes fémeket, készpénzt, értékpapírokat és okmányokat megőrzés, továbbá értékpapírokat kezelés végett átvenni.

Az érdekelt felek kérelmére és az illetékes bíróság jóváhagyásával oly értékpapírok, melyek az általános törvényes határozmányok szerint hatóságoknál vagy bírósági letéthivataloknál lennének leteendőek, megőrzés vagy kezelés végett a bíróság által meghatározandó óvintézkedések mellett és az ezen üzletágakra nézve a bank által megállapított feltételek mellett, a banknál is elhelyezhetők.

Amennyiben a letevő a hozzá írásban intézett felhívásnak, hogy letétjét vegye vissza, 14 napon belül nem felel meg, a bank az őt terhelő szavatosságtól szabadulhat, ha a letétet a tulajdonos költségére és veszélyére bírói kézhez leteszi.

A főtanács a letéti üzlet folytatásával megbízott osztályoknak pénzellátmányokat bocsáthat rendelkezésükre avégből, hogy a letevőknek megadhassák az általuk igényelt előlegeket, amelyeknek azonban a letét értéke által bőven fedezve kell lenni; ezeknek az ellátmányoknak az összege a részvénytőke egyötvened részét nem haladhatja meg. További ellátmányokat a főtanács a tartalékalapból engedélyezhet.

A letéti üzletet általános banküzletszerű elvek szerint kell folytatni.

Az említett előlegekre, amelyek a jegyforgalom bankszerű fedezetéül nem szolgálhatnak, a kölcsönügyletre érvényes főnnebbi határozatok nem alkalmazhatók.

72. Cikk. Harmadik személy számára letett tárgy felett a letevő a bementett tulajdonos által kiállított felhatalmazási okmány felmutatása nélkül nem rendelkezhetik, valamint harmadik által letett tárgy tulajdonosa, ha személyesen követeli a letett tárgyat, személyazonosságát a bank által megfelelőnek ítélt módon igazolni tartozik.

73. Cikk. A banknak jogában áll a belföldi vagy külföldi értékre szóló pénzeket kamatoztatás mellett vagy kamat nélkül, bizonyos vagy bizonytalan időre pénztárjegyek vagy letétijegyek ellenében, úgyszintén folyószámlára átvenni. Ugyancsak jogosult a bank a belföldi értékre szóló pénzt kamatozás mellett vagy anélkül határozott lejáratra elismervény mellett átvenni.

74. Cikk. A giróüzletben átvesz a bank pénzeket, rövid lejáratú váltókat és értékpapírokat folyószámlára kamat nélkül.

A bank a girószámlának kért megnyitását megtagadhatja, vagy a megnyitott számlát a számlatulajdonosnak felmondhatja anélkül, hogy azt indokolni köteles lenne.

Minden számlatulajdonos saját elfogadványait kifizetés végett rendszerint a bank illető girópénztárához utalja.

75. Cikk. Az aranyra vagy külföldi értékre szóló követeléseket a bank a jogosult kívánságára azokban a fizetési eszközökben tartozik visszafizetni, amelyekre a követelés szól.

D) Utalványozási üzlet

76. Cikk. Az utalványozási üzletben a bank e célra kijelölt pénztárainál pénzek fogadtatnak el oly célból, hogy azok valamely máshelyt fennálló pénztáránál kifizettessenek és e pénzekről látra vagy meghatározott időre fizetendő utalványok állíttatnak ki. Ezen utalványok névre vagy rendeletre szólhatnak.

A bank nem szavatol a forgatmány (giró) vagy nyugtázás (acquit) valóságáért.

Bizonyos időre lát után szóló utalványok a banknak a fizetés helyén levő pénztáránál bemutatandók oly célból, hogy azokra a fizetés napja följegyeztessék.

77. Cikk. Az utalványok bemutatása, átruházása és kifizetése tekintetében a váltókra nézve érvényes szabályok alkalmazandók.

78. Cikk. Ha az utalvány elvesz, az elvesztő fél a kifizetést a banknak a fizetés helyén levő intézeténél 14 nap tartamára betilthatja az esetben, ha az utalvány számát, összegét, a kiállítás helyét és napját és azon személynek nevét, kire az utalvány szól, helyesen bejelenti.

Ha az elvesztő fél az említett adatokat teljesen és pontosan bemondani nem képes, a bank illető intézete saját belátása szerint határoz a felett, vajjon a kifizetés 14 napi felfüggesztésének egyelőre lehet-e helye vagy sem?

E) Bizományi üzlet

79. Cikk. A banknak jogában áll pénzeket bizományképpen behajtani, idegen számlára előzetesen kézhez vett készpénzbeli fedezet mellett, mindennemű értékpapírokat, nemkülönben nemes érceket venni és azokat előzetes beszállítás után eladni.

X. FEJEZET

Bankjegyek

80. Cikk. A bank szabadalmának tartama alatt kizárólag jogosult bankjegyeket a 85. Cikk által megállapított határokon belül kibocsátani.

A főtanács a pénzügyminiszterrel egyetértve állapítja meg, hogy az egyes bankjegycímletek mily összegre szóljanak.

Ha az állam a pénzforgalmat vert pénzzel látja el, a bank a pénzügyminiszter kívánságára köteles a vert pénznek megfelelő jegycímleteket a forgalomból bevonni.

A készfizetések megkezdése (83. Cikk) után a bankjegyek szövegében kitüntetendő, hogy a bank jegyeit a bemutatónak bármikor törvényes ércpénzzel beváltja.

81. Cikk. A bank jogosult előforduló hamis bankjegyeket elismervény ellenében bevonni.

82. Cikk. Kizárólag a Magyar Nemzeti Bank van felruházva azzal a kedvezménnyel, hogy jegyeit minden olyan fizetésnél, mely magyar törvényes értékben teljesítendő és amelyet nem kell jogszabály vagy jogügylet alapján ércpénzben teljesíteni, mindenki és így minden közpénztár is teljes névértékben elfogadni köteles.

Ez az általános elfogadási kötelezettség a készfizetések megkezdésével megszűnik.

83. Cikk. A bank köteles oly aranykészlet gyűjtéséről gondoskodni, hogy mihelyt a pénzegységnek az aranyhoz való új aránya (relációja) meg lesz állapítva és az államnak a bankkal szemben fennálló adóssága 30 millió aranykoronára leapad, a készfizetések megkezdhetők legyenek.

Ha a kormány vagy a főtanács azon a nézeten van, hogy a készfizetések megkezdésének az ideje elérkezett, a kormány a főtanáccsal erre nézve érintkezésbe lépni tartozik.

Ha a kormány és a főtanács között egyetértés jön létre, a kormány a törvényhozásnak a készfizetések megkezdése iránt késedelem nélkül javaslatot tartozik előterjeszteni.

A készfizetéseknek az előző bekezdések szerinti megkezdéséig a bank nem köteles jegyeit érc ellenében beváltani.

84. Cikk. Ha a bank a készfizetések megkezdése után abbeli kötelezettségének, hogy a budapesti főintézetnél beváltás végett bemutatott jegyeket érc ellenében beváltsa, 24 órán belül nem tesz eleget, ez a szabadalom elvesztését vonja maga után, ha csak erőhatalom (vis major) által előidézett és a kormány által elismert közvetlen akadályoztatás esete nem forog fenn.

85. Cikk. A részvénytőke teljes befizetésétől a készfizetések megkezdéséig terjedő időre a jegyfedezet tekintetében a következő rendelkezések állanak fenn:

Az egész bankjegyforgalomnak, hozzáadva az azonnal lejáró tartozásokat, de levonva az állam adósságát (53. és 54. Cikk) az első öt év alatt húsz százalékkal, a második öt év alatt huszonnégy százalékkal, a további öt év alatt huszonnyolc százalékkal és a hátralevő idő alatt harminchárom és egyharmad százalékkal kell az érckészlet által, amelybe valuták és devizák is beszámíthatók, fedezve lennie.

A törvényes értékarány (reláció) megállapításáig a fedezeti arány kiszámításánál az érckészletnek és a valuta- és devizaállománynak értékét minden negyedév végén a budapesti tőzsdének a megelőző tizenöt napi átlagárfolyamai alapján kell a következő évnegyedre való érvénnyel számbavenni.

Valuták alatt rendkívüli árfolyamingadozásnak alá nem vetett külföldi pénzjegyek, devizák alatt pedig rendkívüli árfolyamingadozásoknak alá nem vetett értékekre szóló olyan váltók értendők, amelyek Európa vagy Amerika főbb bankpiacain fizetendők és amelyeknek alapján valamely kétségtelenül fizetőképessé bankintézet is kötelezve van és amelyek egyébkép az 58. Cikk határozatainak megfelelnek.

A devizákkal egyenlő tekintet alá eshetnek olyan követelések és készpénzbetétek, amelyek fölött bármikor föltétlenül rendelkezni lehet és Európa vagy Amerika főbb bankpiacain kétségtelenül fizetőképessé intézeteknél fennállanak.

A készfizetések megkezdéséig 25 millió aranykoronát kell mindig az említett nemű követelésekben vagy betétekben Európa és Amerika főbb bankpiacain tartani. Ezt az összeget csakis a főtanács olyan határozatával lehet apasztani, amelyhez legalább 8 főtanácsos és az elnök hozzájárult.

86. Cikk. Az egész bankjegyforgalomnak, hozzászámítva az azonnal lejáró tartozásokat, amennyiben az állam adósságát meghaladja, mindenesetre a következő aktívumokkal fedezve kell lennie:

1. az érckészlet által;
2. alapszabályszerűen leszámított váltók (közraktári zálogjegyek) által;
3. oly devizák (váltók, követelések vagy készpénzbetétek) vagy valuták által, amelyek a 85. Cikk szerint nem számíthatók az ércfedezetbe (101. Cikk);
4. a belföldön fizetendő, külföldi értékekről szóló, egyébkép az 58. Cikk rendelkezéseinek megfelelő váltók által.

A bank működésének kezdetétől számítandó öt évi átmeneti idő alatt, legtovább azonban a készfizetések megkezdéséig az alapszabályszerűen adott kézizálogkölcsonők (64. Cikk) is a jegyforgalom fedezetébe beszámíthatók. Ennek az átmeneti időnek a letételével a pénzügyminiszter elrendelheti, hogy kézizálogkölcsonők jegyfedezetül többé nem szolgálhatnak.

Mások, mint a felsorolt aktívumok, a jegyforgalom fedezetéül nem szolgálhatnak.

87. Cikk. A készfizetések megkezdése után a forgalomban levő bankjegyek egész összegének, hozzáadva az összes azonnal lejáró tartozásokat, legalább is egyharmadrész erejéig a 85. Cikkben meghatározott készletekkel kell fedezve lennie. A maradék fedezetére szolgálnak a 86. Cikkben megállapított aktívumok és az állam adósságának (53. és 54. Cikk) még törlesztetlen hátralékos összege.

88. Cikk. Ha a részvénytőke teljes befizetésétől a készfizetések megkezdéséig terjedő idő alatt a forgalomban levő bankjegyek összege, hozzáadva az azonnal lejáró tartozásokat, de levonva az állam adósságát, a jegyforgalomnak a 85. Cikk szerinti fedezeti arány alapján kiszámított végső határát meghaladja, a többlet után az államnak jegyadó fizetendő.

Az adó tétele a mindenkorli leszámítolási kamatláb hozzáadva:

a) egy százalékot, ha a fedezeti arány (85. Cikk) húsz (illetőleg huszonnégy, vagy huszonnyolc, vagy harminchárom-egyharmad) százaléknál kevesebbre, de tizennyolc (illetőleg huszonkét vagy huszonötötegyfél vagy harminc) százaléknál többre rúg és

b) további másfélszázalékot minden megkezdett további két százalék után, amellyel a fedezeti arány tizennyolc (illetőleg huszonkettő, vagy huszonötötegyfél, vagy harminc) százalék alá szállott.

Az adó tétele azonban 5 százaléknál nem lehet kevesebb.

89. Cikk. A készfizetések megkezdése után a bank jegyadót köteles fizetni, mihelyt a fedezeti arány (87. Cikk) negyven százalék alá száll.

Az adó tétele a mindenkori leszámítolási kamatláb, hozzáadva:

1. egy százalékot, ha a fedezeti arány (87. Cikk) negyven százaléknál ugyan kisebb, de harminchárom és egyharmad százaléknál több;

2. további másfél százalékot minden megkezdett további három százalék után, amellyel a fedezeti arány harminchárom és egyharmad százalék alá süllyedt.

Az adó tétele azonban legalább öt százalék.

90. Cikk. A fizetendő jegyadó kivetése végett a bank igazgatása minden hónap 7-én, 15-én, 23-án és utolsó napján az előző határozatok szerint jegyadóköteles jegyforgalmat megállapítani és ezeket az említett határnapokra szóló egyes megállapításokat minden hónap végén a pénzügyminisztériumnak beterjeszteni tartozik.

Ez adatok alapján a bank által fizetendő jegyadó akkép számíttatik ki, hogy először is az adótartozás a jegyforgalomnak az említett határnapok mindegyikén mutatkozó adóköteles többlete után a mindenkori adótétel alapján az egész évre kiszámíttatik és az eredmény 48-cal osztatik. Az egyes határnapokra így kiszámított adótartozások összege adja a bank által fizetendő adót.

A jegyadó havonta az állam javára könyvelendő és az állam adósságának (53. és 54. Cikk) apasztására fordítandó.

91. Cikk. Forgalomban levőknek tekintendők azon bankjegyek, melyek a bank által kibocsáttattak és pénztáraihoz még vissza nem kerültek.

A bekívánt, de az utolsó becserélési határidő (94. Cikk) lejártával beváltásra vagy kicserélésre nem került bankjegyek azonban forgalomban többé nem levőknek tekintendők és a forgalomból leírandók.

Az állam adósságának (53. és 54. Cikk) teljes törlesztéséig ez az adósság az ily leírásnak megfelelő összeggel csökken.

Az állam adósságának törlesztése után a jegyforgalomból leírt összeg a tartalékalap javára írandó.

92. Cikk. A 83. Cikkben érintett új értékarány törvényes megállapítása után, a bank köteles budapesti főintézeténél aranyrudakat a törvényes pénzláb szerint bankjegyekre kívánatra bármikor beváltani.

A bank jogosult ily alkalmakkor a rudakat az általa kijelölt műszaki közeg által a beszolgáltató költségére kémleltetni és válattatni és a kormány által e tekintetben megállapított és közzétett verde- és egyéb díjakat levonni.

93. Cikk. A bank köteles jegyeit fő- és fiókéntézetéinél más értékfokozatú jegyekkel a bemutató felek ebbeli kívánságához képest felcserélni.

A bankjegyeket nem lehet bíróilag megsemmisíteni és a banknál, ha annak tulajdonát alkotják, végrehajtás útján nem lehet lefoglalni.

Új alakú bankjegyek kibocsátása előtt a bank azoknak pontos leírását a magyar állam hivatalos lapjában közzéteszi.

94. Cikk. A bankjegyek egyes vagy összes nemeinek bevonása alkalmával, továbbá a bank szabadalmának lejártakor a kormány a főtanáccsal egyetértőleg állapítja meg a határidőket, melyekben a behívott bankjegyek beváltás végett bemutatandók.

A bankjegyek egyes vagy összes nemeinek bevonására megszabott és közhírré tett utolsó határidő lejártá után 3 év múlva a bank többé nem köteles a behívott bankjegyeket beváltani vagy becserélni.

A bank által átvett államjegyekre nézve (52. Cikk) a jelen cikk határozatai szintén alkalmazandók.

95. Cikk. Valahányszor a pénzügyminisztérium kívánja és valahányszor a kormánybiztos, az elnök vagy a vezérigazgató személyében változás történik, a bankjegyforgalom a legpontosabban megvizsgáztatik, a lelet a meglevő feljegyzésekkel, - ideértve a jegyelőállító telep által szállított jegyekre vonatkozólag készített feljegyzéseket is, - összehasonlíttatik és a vizsgálati okirat a nevezett személyek és a bank központi könyvelőségének főnöke által aláírva a levéltárban őrizetbe vétetik.

XI. FEJEZET

Évi mérleg és heti kimutatások

96. Cikk. Az üzleti év január 1-ével kezdődik és december 31-ével ér véget.

Az első mérleg a bank megalakulásától 1924 december 31-éig terjedő időre készítendő.

Az évi mérleg a következő rendelkezések szerint állítandó fel:

1. a mérleg minden év december 31-ével zárandó le;
2. a bank birtokában levő értékpapírok a december 31-iki napi árfolyammal veendő be a mérlegbe; ha ez magasabb a beszerzési árfolyamnál, a mérlegbe ez utóbbi alapján kell az értékpapírokat felvenni;
3. ha a bank szabadalma lejár és nem újíttatik meg (102. Cikk), vagy ha a banktársaság szabadalmának lejártá előtt feloszlik (103. Cikk), a bankszabadalom tartamának utolsó évében elért, pénztárilag még be nem folyt nyereségek az évi jövedelembe beszámítandók;
4. a kezelési költségek közül csakis új alakú bankjegyek kibocsátásával járó költségek oszthatók fel több évre.

97. Cikk. Az évi mérleg a december 31-iki árfolyamok alapján aranykoronákban állítandó fel.

98. Cikk. Annak az új törvényes értékaránynak megállapítása után, amelyben a papírpénz érccel beváltandó, a bank összes számadásai, valamint mérlege és heti kimutatásai az akkor érvényes érték szerint vezetendő.

99. Cikk. A bank egész évi tiszta jövedelméből az összes költségek levonása után mindenekelőtt öt százalék az alkalmazottak nyugdíjigényeinek biztosítása végett alkotandó nyugdíjalapba, további tíz százalék pedig a tartalékalapba helyezendő. Mihelyt a tartalékalap a befizetett részvénytőke húsz százalékát eléri, annak javadalmazása öt százalékra száll alá. Azután a részvénytőke nyolc százaléka aranyban a részvényeseket illeti.

A tiszta nyereség azután fennmaradó részéből mindaddig, amíg az egész osztalék a részvénytőke tíz százalékát meg nem haladja, egyharmadrész a részvényeseket megillető osztalékhoz számíttatik, míg a többi kétharmad az államot illeti.

A tiszta nyereség maradékából egynegyed a részvényeseknek jutó osztalékhoz számíttatik, míg a többi háromnegyed az államot illeti.

A tiszta jövedelemből az államnak jutó rész az állam adósságának (53. és 54. Cikk) törlesztésére fordítandó.

Az osztalék az azt elhatározó közgyűlés után aranyban fizettetik ki.

100. Cikk. A tartalék bárminemű veszteségek vagy leírások fedezésére fordíttatik.

Ha a tartalékalap a részvénytőke 50 százalékát elérte, addig, amíg ezen a magasságon megmarad, az évi tiszta jövedelmekből a tartalékalapba beutalás nem történik.

A nyugdíjalapba való beutalások beszüntetendő, ha az a biztosítástechnikai alapon megejtendő számítás szerint a nyugdíjigények kielégítését biztosítja. Ha később ez alá az összeg alá száll, a beutalásokat ismét meg kell kezdeni.

A nyugdíjalapot a főtanács a bank vagyonától elkülönítve kezeli. A nyugdíjalapnak jogi személyisége van, kezelésében a bank alkalmazottainak megfelelően képviselve kell lennie.

101. Cikk. A bank közzétenni tartozik:

1. követelései és tartozásai állását minden hó 7-ik, 15-ik, 23-ik és utolsó napjáról, legkésőbb ezen határidő utáni hetedik köznapon, és
2. a bank mérlegét s a nyereség- és veszteségszámla évi zárlatát legkésőbb nyolc nappal a közgyűlés rendes évi ülése előtt (11. Cikk).

A bank követeléseinek és tartozásainak közzéteendő állagába felveendő:

A tartozások oldalán:

- a) a befizetett részvénytőke;
 - b) a tartalékalap;
 - c) a forgalomban lévő bankjegyek összege;
 - d) az idegen pénzek (gírókövetelések, letétek és azonnal lejáráó más tartozások) és pedig külön az államiak és az egyebek;
 - e) a többi tartozások.
- A követelések oldalán:
- a) a nemesfémkészlet és pedig külön az arany-, az ezüst- és a váltópénz;
 - b) az értékálló külföldi értékekre szóló devizák és követelések;
 - c) a leszámított váltók és közraktári zálogjegyek (warrant) állaga;
 - d) a kézizálogra adott kölcsönök állaga;
 - e) az állam adósságának állaga;
 - f) a többi aktívumok és pedig külön az ingatlanok, üzleti felszerelések és egyéb követelések.

A heti kimutatásokban az arany-, valuta- és devizakészletek, valamint az aranyra, devizákra vagy valutákra szóló aktívumok és passzívumok a 85. Cikk szerint mindenkor megállapított árfolyamokon veendő számba. A 86. Cikk 3. pontjában említett devizák vagy valuták a kimutatási napon a budapesti tőzsdén jegyzett árfolyam alapján veendő számba. Ennyiben a mérleg felállítására vonatkozó szabályok a heti kimutatásokra nem nyernek alkalmazást.

XII. FEJEZET

A szabadalom tartama és a bank feloszlása

102. Cikk. A szabadalom 1943. évi december hó 31-éig tart.

A szabadalom lejárta előtt három évvel a közgyűlésnek tanácskoznia és határoznia kell arról, vajjon kérje-e a szabadalom megújítását.

Az esetben, ha a bank a szabadalom további meghosszabítását kérni szándékozik, tartozik ebbeli kérelmét legalább két évvel a szabadalom lejárta előtt a kormányhoz benyújtani.

103. Cikk. A banktársaság a törvényhozás jóváhagyásával feloszlását a szabadalom lejárta előtt is elhatározhatja.

A törvényhozás jóváhagyására azonban nincs szükség, ha a kormány a szabadalomról rendelkező törvényben, vagy a jelen alapszabályokban megállapított kötelezettségeit megszegi. Azt, hogy ily köteleességszegés fennforog-e, a m. kir. közigazgatási bíróság a bank panaszára ítélettel állapítja meg.

A feloszlást azonban csak a közgyűlésnek e célból egybehívott rendkívüli ülésén képviselt szavazatok legalább háromnegyedével lehet elhatározni. A főtanácsnak négy héttel előbb közzé kell tenni, hogy a közgyűlésnek ebben az ülésében a banktársaság feloszlásának kérdése kerül tárgyalásra.

104. Cikk. Ha a bank szabadalma lejárt (102. Cikk), vagy ha a szabadalom elvész (84. Cikk), vagy ha a banktársaság a szabadalom lejárta előtt feloszlik (103. Cikk), a kormány a törvényhozás jóváhagyásával jogosult az egész banküzletet annak tényleges értéke szerint átvenni.

105. Cikk. Az átvétel esetén az állam a bank egész ingó és ingatlan vagyonát tulajdonilag megszerzi és ezzel szemben a banknak összes kötelezettségeit teljesíteni tartozik. Az állam e szerint átveszi az egész jegyforgalmat és a bank tényleg szolgáló és nyugdíjas személyzetét, ennek összes jogaival és kötelezettségeivel.

Az átvétel céljaira a 96. Cikkben foglalt alapelvek értelmében mérleg készítendő.

Az e szerint mutatkozó tiszta vagyont az állam a részvényeseknek a főtanács kezeihez, amely a leszámolásnál a részvényesek összességét képviseli, fizeti ki.

A főtanácsnak ama jogosítványai, amelyek a banküzletnek az állam részéről való átvételéből eredő üzletekre vonatkoznak, a részvényeseknek járó vagyon kifizetése után szűnnek meg.

Ha az állam a bank üzleteit a szabadalom elvesztése (84. Cikk) folytán veszi át, a főtanács jogosítványai az állam által fizetendő összeg átvételére és a részvényesek képviselőitől vonatkozó kivételével, a szabadalommal együtt megszűnnek. A főtanácsnak azonban joga van minden felvilágosítást a végelszámolás megejthetése érdekében kívánni.

Ha az állam a bankkal megegyezik, amely megegyezés a bank részéről a közgyűlés hozzájárulását igényli, egyes üzletágak az állam részéről való átvételből kihagyhatók.

106. Cikk. Ha a szabadalom lejár a nélkül, hogy az állam a részére a 104. Cikk szerint biztosított jogával élne, vagy ha az egyes üzletágak az átvételből kihagyatnak (105. Cikk), a közgyűlésnek joga van (109. Cikk) elhatározni, hogy a banktársaság a banküzletet - a jegybank jogai és kötelességei nélkül - tovább folytatja.

Ez esetben a hatályban levő alapszabályok érvényüket veszítik és a közgyűlés új alapszabályokat tartozik megállapítani. Az így tovább működő banktársaságot a bankjegykibocsátás kivételével mindazok a jogosítványok meg fogják illetni, amelyekre a banküzlet bármely ágának folytatása végett szükség van. A bank további fennállásához nem kell a kormány külön jóváhagyása vagy engedélye. Tartozik azonban az így továbbműködő banktársaság cégét, új alapszabályait és igazgatóit a cégjegyzékbe az akkor fennálló rendelkezéseknek megfelelően bejegyeztetni, de e bejegyzés előtt is fennállónak kell tekinteni a társaságot.

A szabadalom lejártáig kötött ügyletekre a 108. Cikk 2. bekezdése megfelelő alkalmazást nyer.

107. Cikk. Ha a társaság feloszlik anélkül, hogy az állam az átvételre vonatkozó jogaival élt volna, a főtanács a társaság felszámolását a részvénytársaságokra szóló általános rendelkezések szerint foganatosítja.

A főtanács eszerint a folyó üzleteket lebonyolítani, a követeléseket beszedni, a bank egész ingó és ingatlan vagyonát értékesíteni és az összes kötelezettségeket teljesíteni tartozik, aminek során az aranyra vagy külföldi értékre szóló követeléseket a jogosult kívánságára a tartozás tárgyát képező fizetési eszközökben kell teljesíteni.

A függő üzletek lebonyolítása érdekében új ügyletek is köthetők.

Az összes kötelezettségek teljesítése után fennmaradó összegből először a részvénytőke fizettetik vissza, azután az államnak jár a könyvszerűen kimutatott tartalékalapnak ötven százaléka és a maradék a részvényeseknek részvénybirtokuk arányában osztatik szét.

A felszámolás folyamán a kötelezettségek megfelelő fedezése után fennmaradó vagyonból a részvényekre részvisszafizetések is teljesíthetők.

108. Cikk. A szabadalom lejártával (102. Cikk), úgyszintén a társaságnak a szabadalom lejártáig a törvényhozás jóváhagyása mellett történt feloszlásával a banknak bankjegyek kibocsátására vonatkozó joga, úgyszintén az államnak a társaság tiszta jövedelméből való részesedése, a már megszerzett követelések épségben maradásával, megszűnik.

A jelen alapszabályok következő XIII. fejezetében a bank részére biztosított külön jogok a szabadalom tartamán túl is a felszámolás befejeztéig érvényben maradnak.

109. Cikk. A közgyűlésnek a 105. Cikk utolsó bekezdésében és a 106. Cikkben említett határozatait csak a közgyűlésen jelenlevő vagy képviselt tagok szavazatainak legalább kétharmad többségével hozhatók meg.

110. Cikk. Azokról a vitás kérdésekről, amelyek a banküzletnek az állam részéről való átvétele során a bank és az állam közt, továbbá azokról a vitás kérdésekről, amelyek a banktársaság átalakulása vagy feloszlása kapcsán a bank és a részvényesek között, vagy a bank és az állam között keletkeznek, a 47. Cikkben megjelölt választott bíróság dönt.

Az említett választott bíróság előtt kell érvényesíteni azokat az igényeket is, amelyek a 32. Cikkben megállapított felelősségre vannak alapítva. Ugyancsak e választott bíróság hatáskörébe tartoznak a bank közgyűlési határozatainak megtámadására irányuló perek. E bekezdés a bank alapításától kezdve mindvégig alkalmazást nyer.

Mindkét előző bekezdés esetében alkalmazást nyer a 47. Cikk két utolsó bekezdése és a határozat végrehajtásának elrendelésére a budapesti kir. törvényszék illetékes.

XIII. FEJEZET

A bank külön jogai

111. Cikk. A bank és fiókintézetei nem jegyeztetnek be a kereskedelmi cégjegyzékbe. A cégbíróságnak a bank és fiókintézetei felett felügyeleti hatásköre nincs, mihez képest a kereskedelmi törvény 175. és 178. §-a sem nyer a bankra alkalmazást. Mindazok a jogok, amelyeket a kereskedelmi törvény vagy más jogszabály bejegyzett kereskedőnek biztosít, a bankot is megilletik.

A kereskedelmi törvénynek a részvénytársaságokra vonatkozó rendelkezései, amennyiben a jelen alapszabályokkal ellenkeznek, a bankra nem nyernek alkalmazást.

Amennyiben valamely törvény vagy más jogszabály az Osztrák-magyar bank vagy a m. kir. állami jegyintézet javára kivételes rendelkezést tartalmaz, az a Magyar Nemzeti Bankra megfelelően alkalmazandó.

112. Cikk. A kamatláb nagyságát korlátozó, akár már meglevő, akár a jövőben alkotandó törvényes rendelkezések a bankra nem nyernek alkalmazást.

113. Cikk. A bank vagyona, jövedelmei és az osztalékok adómentesek és mentesek minden intézkedés alól, amely az állam vagy más közhatóság javára a bankra terhet állapíthatna meg. Ingatlanai után azonban az azok után járó föld- vagy házadót viselni tartozik.

114. Cikk. A bank összes könyvei és feljegyzései, úgyszintén a bank által, vagy a céget jegyző közegei által kiállított okiratok illetékmentesek. Úgyszintén illetékmentes a bank alapítására vonatkozó társasági szerződés. A jelenleg a m. kir. állami jegyintézet és annak fiókintézetei által használt állami ingatlanok tulajdonjogának a bankra való átruházása, ez ingatlanok tartozékainak, a m. kir. állami jegyintézet mindennemű üzleti felszerelésének a bank tulajdonába való bocsátása, nemkülönben az eddig az államot illető jelzálogjogoknak a Magyar Nemzeti Bank javára való átíratása, úgyszintén a felsorolt átruházásokkal kapcsolatos közigazgatási és bírósági beadványok illetékmentesek.

Az értékpapírforgalmi adóról szóló 1900. évi XI. törvénycikk 30. és 31. §-ában az Osztrák-magyar bank javára megállapított kedvezmények a Magyar Nemzeti Bank részére biztosíttatnak.

115. Cikk. A bank és fiókintézetei elleni per kizárólag a budapesti kir. törvényszék hatáskörébe és illetékességéhez tartozik. Ugyanez előtt a bíróság előtt indíthatja meg a bank vagy fiókintézete perét akkor is, ha ez a bíróság egyébként nem is bírna hatáskörrel vagy illetékességgel.

Az előbbi bekezdés nem nyer alkalmazást, ha más törvény - ideértve a jelen alapszabályokat is - más illetékességet kizárólagosan állapít meg, vagy ha a bank a fellel írásban megállapodott, hogy más bíróság legyen illetékes.

116. Cikk. A bank könyveinek, illetőleg a könyvekből vett és az intézet cégével szabályszerűen aláírt kivonatoknak olyan bizonyító erejük van, mint a közokiratoknak.

Olyan nyugtáknak, elismervényeknek, utalványoknak, utasításoknak és egyéb okiratoknak, amelyeket a felek a bank részére állítanak ki, az 1911. I. tc. 317. §-ában meghatározott bizonyító erejük van akkor is, ha ezek az okiratok az említett §-ban megkívánt kellékeknek nem is felelnek meg.

117. Cikk. A bank részére kiállított kötelezvény vagy kötelezettséget megállapító más nyilatkozat, ha bíróság vagy közjegyző hitelesítette, végrehajtható okirat. A végrehajtás elrendelésére az okiratban megjelölt bíróság, ily megjelölés hiányában pedig a budapesti kir. törvényszék illetékes.

Aki a banknál letett pénzekre vagy értékekre vagy a banknál felveendő követelésekre letiltást, zálogolást vagy végrehajtást kieszközölni kíván, köteles eziránt az illetékes bírósághoz fordulni, amely ilyen biztosítási vagy végrehajtási intézkedést mindig csak a bankot megillető jogok épségben tartásával rendelhet el és erről a bankot közvetlenül értesíteni tartozik.

Mindezekben az esetekben azonban jogában áll a banknak a pénzeket, vagy az illető követelésbeli összeget a tulajdonos vagy a követelésre jogosult személy költségén bírói kézhez letenni.

Ha a banknál levő pénzek vagy értékek tulajdonosa csődbe vagy csődönkívüli kényszeregyezségi eljárás alá kerül, vagy meghal, a tömeggondnok, a vagyonfelügyelő vagy az örökös köteles erről a bankot az illetékes hatóság útján értesíteni és a banknak tudomására hozni, hogy kik vannak jogosítva a pénzek és értékek fölött rendelkezni. Ha ez a közlés elmarad, a bank ebből a csőd- vagy hagyatéki tömegre háruló károkért nem szavatol.

A banknál letett pénzek és értékek bíróilag igazolt harmadik személyeknek mindenkor csakis az illető okmányok visszaadása ellenében szolgáltatathatók ki.

118. Cikk. A bank az általa kibocsátott részvényekről és más értékpapírokról, valamint a nála levő pénzekről és értékekről csakis azok tulajdonosainak ad felvilágosítást (42. Cikk).

A bank nem köteles az általa nyújtott hitelekéről felvilágosítást adni.

Felvilágosítást csak a bíróság követelhet, amennyiben ezt a mindenkor fennálló jogszabályok megengedik.

119. Cikk. A bank által kibocsátott részvények, egyéb értékpapírok és okiratok, úgyszintén az azokhoz tartozó osztalék- és kamatszelvek bírói megsemmisítésére, amennyiben ily megsemmisítésnek a fennálló jogszabályok szerint helye van és ugyanígy a bank által kibocsátott részvények és egyéb értékpapírok elveszett vagy megsemmisült szelveit vagy szelvényutalványait tárgyzó intézkedésekre a budapesti kir. törvényszék illetékes.

A bank által kibocsátott utalványok bírói megsemmisítésére a váltókra érvényes szabályok szerinti eljárásnak van helye. A megsemmisítési eljárás megindítása előtt, valamint a végleges megsemmisítési határozat meghozatala előtt a bíróság a bankot arra tartozik felhívni, hogy a megsemmisítést kérő fél által a megsemmisítendő okiratra nézve előadott ismertető jelek helyességére, valamint arra nézve nyilatkozzék, hogy az illető okirat nem váltatott-e be.

120. Cikk. A banknak saját követeléseinek kielégítése végett feltétlen elsőbbségi joga van a birtokában levő pénzekre, váltókra és értékpapírokra.

Ez az elsőbbségi jog a bankot nemcsak azon pénzekre, váltókra és értékpapírokra nézve illeti meg, melyek neki követeléseinek biztosítására átadattak, hanem különbség nélkül az adós minden ingó vagyonára, melynek birtokába a bank bármikor és bármily célból jutott.

A banknak jogában áll követelését bírói felhatalmazás vagy közbenjárás nélkül és adósának vagyona felett netán nyitott csődön kívül is, a fentebb említett értékekből az általa legalkalmasabbnak talált módon behajtani és ezen elsőbbségi jogának gyakorlásában egy harmadiknak igénye, sőt tulajdoni igények és korábban szerzett jogok által sem akadályozható vagy gátolható, amennyiben a bank az illető pénzeket, váltókat és értékpapírokat adósának vagyonaként vette át és az említett tulajdonjogi vagy egyéb igények az átvételnél általa világosan felismerhetők nem voltak.

XIV. FEJEZET

Tanácsadó ideiglenes kirendelése

121. Cikk. Az államfő a kormánynak - a Nemzetek Szövetsége főmegbízottjának és ha az utóbbi állás nincs betöltve, vagy ha a Nemzetek Szövetsége pénzügyi bizottságának 1923. évi december 20-án kelt jelentésében (a II. számú jegyzőkönyv melléklete), annak a X. f) pontjában említett esetről van szó, a Nemzetek Szövetsége tanácsának elnöke kezdeményezése alapján teendő - előterjesztésére a Magyar Nemzeti Bankhoz tanácsadót nevez ki.

A tanácsadó hivatalbalépése alkalmából ünnepélyes fogadást tesz az államfő előtt, hogy a bank alapszabályait pontosan meg fogja tartani, feladatait híven, buzgón és gondosan fogja teljesíteni és a bank tárgyalásait nem jogosultakkal szemben titokban fogja tartani.

122. Cikk. A bank elnöke, igazgatói és úgy a főintézet, mint a fiókinézetek alkalmazottai a tanácsadónak a bank ügyeire vonatkozólag kívánt minden felvilágosítást megadni tartoznak.

A tanácsadónak kívánságára mindazok az ügyiratok és okiratok, amelyek a bank üzletvitelére vonatkoznak, bemutatandók. A vezérigazgató különösen bemutatja a tanácsadónak azon jelentések másolatát, amelyeket az elnök elé terjeszt. Ugyancsak bemutatja az elnök elé való terjesztéssel egyidejűleg azokat a javaslatokat, amelyeket az üzletvezetőség a főtanács elé terjeszteni szándékozik.

E jogai gyakorlásában a tanácsadó, amennyire csak lehet, az üzletvezetőség közvetítését fogja igénybe venni, amelyet különben intézkedéseiről folytatólag tájékoztatni fog.

A tanácsadó állandóan Budapesten tartózkodik.

123. Cikk. A tanácsadónak joga van a közgyűlés, a főtanács és az üzletvezetőség ülésein tanácsadó joggal részt venni.

A tanácsadónak joga van e testületek határozatai ellen óvást emelni, ha azokat az alapszabályokkal ellenkezőknek tartja. Ennek az óvásnak halasztó hatálya van. Ha az óvás az üzletvezetőség valamely határozata ellen irányul, az ügy mindenekelőtt a főtanács elé terjesztendő. Ha a főtanáccsal való érintkezés nem vezet eredményre, úgyszintén általában, ha az óvás megtörténte után a bankvezetőség és a tanácsadó között megegyezés nem jó létre, az óvás felett, a bankvezetőség meghallgatása után, a Nemzetek Szövetségének főmegbízottja, vagy ha ez az állás nincs betöltve, az a személy dönt végérvényesen, akit a Nemzetek Szövetsége tanácsának elnöke megbíz.

Ez a rendelkezés az 51. Cikk harmadik bekezdésében szabályozott eljárást nem érinti.

A tanácsadó kívánatára a főtanács ülése nyolc napon belül, az üzletvezetőség ülése a tanácsadó által megállapítandó időn belül összehívandó. A közgyűlés, főtanács és üzletvezetőség üléseinek jegyzőkönyveit, amelyeken a tanácsadó is jelen volt, az utóbbi is aláírja.

124. Cikk. Hogy az elnök, az üzletvezetőség, a vezérigazgató vagy valamely igazgató, mely fontos döntéséhez kell a tanácsadó előzetes hozzájárulását megszerezni, azt megegyezés fogja megállapítani, amely az elnök és a tanácsadó között létesítendő, mielőtt az utóbbi a bank üzletviteléről tájékozva lesz. Ha az elnök és a tanácsadó e tekintetben megállapodni nem tudnának, a Nemzetek Szövetségének főmegbízottja és amennyiben ez az állás nincs betöltve, a Nemzetek Szövetsége tanácsának elnöke fog dönteni. A megegyezésnél gondot kell fordítani arra, hogy a belső fegyelem és az ügyek gyors elintézése ne szenvedjen.

125. Cikk. A 64. Cikk ötödik és a 85. Cikk utolsó bekezdésében említett esetekben, valamint azokban az esetekben, amelyekben az elnököt illeti a döntés a főtanácsban, az elnök csak a tanácsadóval megegyezve fogja szavazatát gyakorolni.

126. Cikk. A tanácsadó évi illetményeit, amelyeket a bank visel, a főtanács a Nemzetek Szövetségének főmegbízottjával és ha ez az állás betöltve nincs, a Nemzetek Szövetségének vezértitkárával egyetértően állapítja meg.

127. Cikk. A tanácsadó megbízatása a Nemzetek Szövetsége főmegbízottjának megbízatásával, ha pedig az állás betöltve nincs, úgyszintén ha a Nemzetek Szövetsége pénzügyi bizottságának 1923. évi december 20-áról kelt jelentésében (II. jegyzőkönyv melléklete), annak X. f) pontjában említett esetről van szó, a Nemzetek Szövetsége tanácsának idevonatkozó határozatával ér véget.

TARTALOMJEGYZÉK

1924. évi V. törvénycikk	1
a Magyar Nemzeti Bank létesítéséről és szabadalmáról	1
A MAGYAR NEMZETI BANK ALAPSZABÁLYAI	3
I. FEJEZET	3
Általános határozatok	3
II. FEJEZET	4
Részvénytőke, részvények és részvényesek	4
III. FEJEZET	5
A közgyűlés	5
IV. FEJEZET	7
A bank igazgatása	7
A) A főtanács	7
B) Üzletvezetőség	9
V. FEJEZET	10
A bank személyzete	10
VI. FEJEZET	10
Számvizsgálók	10
VII. FEJEZET	10
A bank viszonya a kormányhoz	11
VIII. FEJEZET	12
A m. kir. állami jegyintézet aktívumainak és passzívumainak átvétele	12
IX. FEJEZET	13
A bank üzletei	13
A) Leszámitolási üzlet	13
B) Kölcsönüzlet	15
C) Letéti, betéti és giróüzlet	16
D) Utalványozási üzlet	16
E) Bizományi üzlet	17
X. FEJEZET	17
Bankjegyek	17
XI. FEJEZET	20
Évi mérleg és heti kimutatások	20
XII. FEJEZET	21
A szabadalom tartama és a bank feloszlása	21
XIII. FEJEZET	23
A bank külön jogai	23
XIV. FEJEZET	24
Tanácsadó ideiglenes kirendelése	24